Mathilde Wrede.

Af Dr. phil. *Maikki Friberg.*

Namnet Mathilda Wrede är allmänt kändt och värderadt i Finland inom alla samhällsklasser, men den bästa klangen har det dock bland samhällets olycksbarn fångarne. Det är bland dem hon lefvat och för dem hon egnat sina krafter med en själsuppoffring och framgång som söker sin like.

Det var som helt ung hon genom en ren yttre tillfällighet kom i kontakt med dem och detta blef vändpunkten i hennes lif. Hennes fader, friherre Carl Gustaf Wrede, sam var guvernör öfver Wasalän i norra Finland, hade nämligen äfven uppsigt öfver länsfängelset i staden Wasa, och använde stundom fångar till at utföra små reparationsarbeten i sitt hem. Vid et sådant tillfälle kom den 18-åriga Mathilda Wrede i samspråk med en fånge og lofvade besöka honom i hans cell förstkommande söndag. Det var icke utan att hon ryggade tillbaka vid tanken på att beträda denna dystra bostad med sina gallerfönster*) och järndörrar, men ett gifvet löfte måste hållas. Och när början engång var gjord kände hon sig manad att återkomma och fortsätta.

Sedan dess ha 25 år förgått och det fins icke ett fängelse i Finland, som hon icke under dessa år besökt åtskilliga gånger, knapt en fånge, med hvilken hon icke skulle samtalat. Hon har alldeles allena inträdt i sådana oregerliga, våldsamma fångars celler, till hvilka fångvaktarne endast beväpnade och i sällskap vågat begifva sig. Och hon har haft förmågan att få fram så mycket vackert og fint hos en stor del af dem, som vid första påseendet förefallit ohjälpligt förhärdade och benhårda.

Hemligheten i hennes makt öfver dessa stackare ligger i hennes älskvärda, glada, förtroende[1]) ingifvande väsen, hennes stora pedagogiska förmåga att samtala med dem och locka fram hos dem de vackra tankar och goda impulser de någongång haft och sedan bygga vidare på dem.

För att gifva deras tanker sysselsättning, brukar hon äfven gifva dem lektioner i engelska språket, hvilket de i allmänhet äro mycket roade af, emedan de känna sig därigenom vid sin frigifning, ifall det blir mycket svårt i hemlandet, kunna begifva sig till Amerika.

Icke under om fångarne betrakta Mathilda Wrede som sin enda och bästa vän, den enda person i verlden, som nalkats[2]) dem som en människe sina medmänniskor.

Både under sin fängelsetid och äfven efteråt skrifva de massor af bref till henne och alla de föremål[3]) och små prydnadssaker, som finnes i hennes anspråkslösa hem metall föreställande en trädstam, i hvilken äro förfärdigade af fångar. Flera af dessa små minnen ha en symbolisk betydelse; så t. ex. har en tecknat bilden af en brand, hvars andra ända ännu glöder och skrifvit derunder: »En ur elden ryckt brand«. En annan har utarbetat en brefpräss af et yxbett[4]) med spjälkt[5]) skaft trängt igenom. Och han har uttydt det så, att trädstammen är fångarnas hårda hjärta, yxans bett är Mathilda Wredes stora kärlek, som trots materialets hårdhet lyckats tränga igenom det. Men yxans spjälkta skaft är Mathilda Wredes svaga hälsa, som ej kunnat utföra det hårda arbetet, utan at taga skada.

Det är nämligen så, att denna intensiva

*) Gittervindue = gallerfönster.

[1]) Tillid = förtroende. [2]) nærmede sig = nalkats. [3]) Genstand = föremål. [4]) Øxeblad = yxbet. [5]) flækket = spjälkt.